

Letošnje leto je minilo v prizadevanjih za stabilizacijo gospodarstva in kljub nekaterim kritikam lahko ugotovimo, da so dosegli na tem področju dve pomembni zmagi. Predvsem smo ustavili dvigajočo se spiralo inflacije in zaustavili skokovito naraščanje cen, obenem pa se je izvoz povečal, medtem ko je porast uvoza padel. Dosegli pa smo še nekaj — likvidnost gospodarstva je mnogo boljša kot je bila.

Seveda pa ti uspehi, ki so se pokazali v celotnem jugoslovanskem prostoru nosijo tudi svoje slabe plati oziroma pokazatelje, ki niso tako ugodni, kot bi želeli. Na prvem mestu moramo omeniti stagnacijo produktivnosti in v nekaterih primerih celo padeč produktivnosti gospodarstva. Pri tem pa bi verjetno morali upoštevati vrsto vzrokov, ki so botrovali takemu položaju, te pa bi lahko opredelili po naslednjih področjih:

— razdrobljenost gospodarstva in premajhna dohodkovna povezanost.

— spremenjeni pogoji gospodarjenja povezani z ukrepi, ki so bili v sklopu stabilizacije,

— latentne slabosti posameznih OZD, ki so se ob spremenjenih pogojih pokazale v zaostreni obliki;

— slaba organizacija dela in nepovezanost posameznih proizvodnih in prodajnih kapacitet in na žalost tudi — premajhna odgovornost vseh zaposlenih.

Čeprav relativni porast ali zaostajanje produktivnosti morda samo po sebi ne bi bilo tako pereče pa je to vendarle najbolj boleča točka, saj se v njej odraža prispevek vsakega posameznika in jo lahko torej tudi najlaže

vojem političnih odnosov s temi državami. V letošnjem letu je združeno delo na pobudo Gospodarske zbornice Slovenije ustanovilo interesne skupnosti za usklajen nastop našega gospodarstva v tujini. Tako moremo upati, da se bo položaj v prihodnjem letu izboljšal, posebno še, ker bo gospodarstvo v teh skupnostih lažje premagalo našo veliko pomanjkljivost — preveliko razdrobljenost in nepovezan nastop na tržiščih drugih dežel.

Ko govorimo o gospodarskem položaju v letošnjem letu, je treba omeniti tudi večje število organizacij združenega dela, ki so poslovale z izgubo. V številnih primerih je tak neuspeh posledica slabosti v OZD, ki so se v novih pogojih gospodarjenja pač bolj ostro pokazale, res pa je tudi, da na nekaterih področjih, kot na primer v zunanji trgovini je to tudi posledica v določeni meri novega sistema obračunavanja dohodka. Prav zaradi tega bodo v kratkem sprejeti dodatni predpisi, ki naj bi odpravili pomanjkljivosti dosedanjega sistema obračunavanja dohodka.

Posebno velika izguba ali izpad dohodka je nastal v železniškem gospodarstvu in elektrogospodarstvu. Če bi želeli raziskovati vzroke za tak položaj, za tako slabo poslovanje, bi vse kakor morali upoštevati premajhna vlaganja v ta področja v preteklosti, depresivne cene, pomanjkanje osnovnih in obratnih sredstev in tudi slabo organizacijo dela ter prenizko produktivnost. Le kot primer lahko navedemo trditev železničarjev, da so njihove cene prenizke, da imajo premalo vagonov in premalo tovorov. Če bi povečali cene prevoza, bi se še več tovorov preusmerilo na ceste; če bi imeli več to-

Stabilna rast v prihodnjem letu

Ljubljanski komunisti ocenili letošnje gospodarjenje s politiko za prihodnje leto

Na nedavni seji mestne konference ZKS Ljubljana so komunisti poudarili odločen pomen, ki ga ima gospodarjenje v prihodnjem letu za uresničanje ciljev srednjeročnega plana. Gre za prelomnico v razvojnih usmeritvah, ki bodo podlaga za reševanje velikega števila socialnih in gospodarskih problemov mesta.

V letošnjem, prvem planskem letu so bili doseženi pomembni uspehi pri nadaljnji preobrazbi družbenih odnosov. Poleg tega je prišlo v gospodarskih gibanjih do pozitivnih premikov, ki so rezultat učinkovitih stabilizacijskih naporov celotne družbe. Med njimi velja omeniti zaustavljeno medsebojno zadolževanje v gospodarstvu in večjo finančno disciplino, hitro naraščanje izvoza in zmanjšanje izvoza, umirjeno rast cen in zaposlovanje. Te uspehe pa kvantitativno rast industrijske proizvodnje in družbenega proizvoda, upadajoče produktivnosti dela in reproductivne sposobnosti gospodarstva, vse to pa se izraža v velikem številu organizacij združenega dela, ki poslujejo z izgubo. Značilnost letošnjega gospodarskega leta, ki velja tudi za Ljubljano, so popolnoma različna gospodarska gibanja v prvi in drugi polovici leta. Medtem ko se je do polletja nadaljeval zastoj v prodaji na domačem trgu in v proizvodnji, pa se je začelo v drugi polovici leta hitro oživljanje gospodarske aktivnosti.

Ker je novo leto tik pred vrati, lahko z veliko gotovostjo že ugotovimo koliko se bodo letošnji gospodarski rezultati razlikovali od predvidenih. Kljub hitrejšemu naraščanju proizvodnje v zadnjih mesecih, bo realna rast družbenega proizvoda predvidoma dosegla le 2,7 odstotka, kar je precej pod pričakovanji. Isto velja za fizični obseg proizvodnje, ki bo le 2 odstotka nad lanskim. Ob 2,2 odstotni rasti števila zaposlenih se bo produktivnost povečala za en odstotek, prav toliko pa realni osebni dohodki. Precej ugodnejši pa bodo rezultati pri mednarodni menjavi. Pričakujemo 30 odstotni porast izvoza in nazadovanje uvoza za

9 odstotkov. Tako bo ljubljansko gospodarstvo z izvozom pokrilo 71 odstotkov vrednosti izvoza.

Ljubljanski komunisti so si zastavili kot glavno nalogo na področju gospodarstva zadržati vsa ugodna gospodarska gibanja, ki so se pričela v letošnjem letu. Letošnji uspehi kljub mnogim, še nerešenim problemom predstavljajo dobro podlago za smelejšo programiranje razvoja v naslednjem letu. Zavzeli so se za stabilen razvoj gospodarstva s kakovostnimi dejavniki gospodarjenja. Med njimi je najpomembnejša produktivnost dela potem pa še modernizacija obstoječih obratov in tehnološki razvoj. Podprli bodo tudi prizadevanja za združevanje sredstev in dela gospodarstva in aktivnost pri sestavljanju novih investicijskih programov, ki so jih v letošnjem letu zelo pogrešali.

Posebno pozornost bodo naklonili tistim organizacijam združenega dela, ki že dalj časa poslujejo z izgubo oziroma na robu rentabilnosti. Le-te predstavljajo stalno nevarnost za socialni položaj svojih delavcev in tistih organizacij, ki z njimi poslujejo. Dopolnitve novega sistema obračunavanja dohodka, ki bodo izločile vse navidezne izgube, pa bodo omogočile pravilno ugotavljanje globljih vzrokov stalnih izgub v posameznih gospodarskih organizacijah.

Eden večjih problemov, ki izvira iz posebne družbenoekonomske strukture Ljubljane pa predstavljajo družbene dejavnosti. Neproizvodne dejavnosti vežejo nase velik del sredstev in kadrov. Prav zato bo moč razvijati družbene dejavnosti le v mejah rasti družbenega proizvoda, ne pa s spremembami v njegovi delitvi. Brez večjih uspehov v gospodarstvu tudi ne bo mogoče zagotoviti večjega napredka teh dejavnosti. V prihodnjem letu si bo treba prizadevati predvsem v dveh smereh in sicer za čim večjo stabilno gospodarsko rast na eni strani in za stabilizacijsko obnašanje pri vseh oblikah potrošnje.

Igor Bavčar

Kako si, gospodarstvo?

odpravimo, če to želimo. Zato prav temu pokazatelju tudi posvečamo toliko pozornosti.

Ob teh, vsesplošno jugoslovanskih pokazateljih gospodarskega »zdravja« v letu 1976, pa se moramo dotakniti tudi nekaterih posebnosti, ki so se pokazale v Ljubljani. Ob doseženih gospodarskih uspehih lahko ugotovimo, da v našem mestu nismo dosegli načrtane gospodarske rasti in bomo morali zamujeno nadoknaditi prihodnje leto. Stopnja rasti zaposlovanja se je nekoliko zaustavila, dosegla je le 2,2 odstotka, kar je za pogoje Ljubljane sicer zadovoljiv podatek, toda na drugi strani obstaja praznina — investicijska dejavnost je stagnirala. To je sicer lahko delno opravičilo, da nismo dosegli načrtovane rasti gospodarske proizvodnje, vendar tako opravičilo ni posebno razveseljivo. Še vedno sta investicijska dejavnost in zaposlovanje preveč trdno povezani, premalo OZD se odloča za investicije, ki bi dvignile proizvodnjo ztradi boljše tehnologije, še manj pa je tistih, ki bi to dosegle z boljšo interno organizacijo. Prav na teh dveh področjih bo treba prelomiti s tradicionalno miselnostjo, da je lahko koristna le velika investicija. Vpeljati bo treba večjo mero prilagodljivosti, prožnosti na delovnih mestih, si prizadevati za kvalitetnejše naložbe ter, čeprav se sliši že malce obrabljeno, izkoristiti notranje rezerve.

Ob tem bi veljalo opozoriti na modernizacijo pisarniškega poslovanja, ki je pri nas še vedno na precej nizki ravni, togo in v marsičem spominja na uradniški stil izpred dvajsetih let.

Zunanje-trgovinska izmenjava je bila mnogo ugodnejša kot lani, vendar pa je delež sodelovanja ljubljanskega gospodarstva z državami v razvoju še vedno premajhen in zaostaja za raz-

vora, ga ne bi mogli prepeljati, ker ne bi imeli vagonov in da je videti stvar še bolj nerazumljiva — po nekaterih ugotovitvah bi moral sedanji voznik park zadoščati. Rešitev tega problema je na videz zelo preprosta. Povečati bi morali hitrost prevoza tovorov, s čimer bi se sprostili vagoni, znižali stroški, vendar pa je to mnogo težje narediti kot svetovati. Najprej je treba rešiti problem zastarelosti tirov in naprav, celotnega sistema transporta, da bo izguba časa pri natovarjanju in iztovarjanju čim manjša in urediti celotno jugoslovansko prometno politiko. In ne nazadnje je treba spreminjati tudi miselnost nekaterih gospodarstvenikov, da je vseeno, če vagon, ki so ga naročili, stoji prazen, glavno je, da ga imajo.

Čeprav smo letos uspeli zavreti naraščanje cen in inflacijo, pa ta velik uspeh, ki ga ni bilo lahko doseči, še ne pomeni, da bodo prihodnje leto cene same po sebi mirovale in da inflacija ne bo začela ponovno dvigati glave. Nasprotno, številna podjetja si bodo verjetno poizkušala z zviševanjem cen izboljšati svoj položaj, po drugi strani pa se bo manjša gospodarska rast od tiste, ki je bila predvidena, odrazila kot luknja v splošni in skupni porabi ter še kje drugje. Tudi te luknje bo potrebno zakrpati, zato se bodo tendence za zviševanje cen verjetno nadaljevale tudi prihodnje leto. Prav letos pa smo videli, da je mogoče tudi cene ukrotiti, seveda le s še posebej z boljšim delom vsakega prizadevanjem na vseh področjih in posameznika.

Letošnji uspehi na področju stabilizacije gospodarstva so dobri temelji za nadaljnji razvoj v prihodnjem letu, naša stvar pa je, kako bomo znali in hoteli taka izhodišča izkoristiti.

Bogdan Pogačnik

Težka je pot do mladinskih prostorov

V krajevni skupnosti Stara Ljubljana že več kot dve leti obstaja osnovna organizacija Zveze socialistične mladine. Mladinci, ki so vključeni vanjo, aktivno sodelujejo v družbenopolitičnem življenju krajevne skupnosti.

Problem, ki jih pesti že dolgo časa, je pravzaprav pereč za večino osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine. Vsaka osnovna organizacija se je z njim srečala vsaj enkrat v času svojega delovanja. Za mladino namreč ni pravega prostora! Mladincem je ob ustanovitvi osnovne organizacije svet krajevne skupnosti omogočil sestajanje in delovanje v prostorih krajevne skupnosti. Seveda samo začasno, dokler ne bodo našli primerne prostora, kjer bi lahko mladinci razvijali interesne dejavnosti in organizirali različne oblike svojega delovanja.

Po dveh letih kombiniranja in iskanja različnih variant, se mladinci še vedno sestajajo v prostorih krajevne skupnosti. Primerne prostora namreč ni. Res je, da krajevna skupnost že dolgo išče primeren prostor za vse družbene organizacije, vendar je družbeni center, kot se ta »projekta« imenuje, še vedno daleč v prihodnosti, tako so vse družbene in politične dejavnosti še vedno

vezane na prostore krajevne skupnosti.

Vendar je pred kratkim kazalo, da bodo mladinci le dobili svoje lastne prostore. V Knafeljevem prehodu je zgrajba, ki bi bila primerna za družbene organizacije. Svet KS je sklenil, da jo izroči v uporabo mladincem in Klubu upokojenec, ki dotedaj prav tako ni imel svojih prostorov. Pa iz tako lepega sklepa ni bilo nič. Člani Kluba upokojenec namreč niso hoteli biti pod isto streho z mladinci.

Zakaj krajani Stare Ljubljane čutijo odpor do tega, da bi imeli v svoji bližini mladinski klub, ne vemo. Res pa je, da to ni prvi primer takega odpora. Pred približno letom dni je krajevna konferenca SZDL ponudila mladincem v uporabo svoje prostore. Prebivalci hiše, v kateri so bili ti prostori, so se temu soglasno uprli. Pridružila se jim je skoraj vsa ulica. Pred nekaj meseci pa se je pokazala možnost, da bi si mladinci uredili prostor v nekdanji delavnici na Gornjem trgu. Hiša, kjer je ta delavnica, je v privatni lasti. In lastnik je našel vse mogoče in nemogoče ugovore, pripombe in ovire. Niti tajništvo krajevne skupnosti ga ni moglo prepričati.

BOGDAN JUGOVIC